

XXE SIÈCLE, Le, katholiek dagblad, opgericht te Brussel op 5 juni 1895 door enkele politici, onder wie **Joris Helleputte** en **Charles de Broqueville**.

De combattieve **Fernand Neuray**, directeur-hoofdredacteur sedert 1898, bepaalde de politieke koers van de krant. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was *Le XXe Siècle*, die toen in Frankrijk verscheen, een van de invloedrijkste exilkranten. De nauwe bindingen met regeringsleider de Broqueville waren daar niet vreemd aan: *Le XXe Siècle* en de Nederlandstalige zustereditie *Het Vaderland* kregen een opvallende voorkeursbehandeling en hun verspreiding aan het front werd sterk gestimuleerd.

Le XXe Siècle koos na augustus 1914 resoluut voor een 'nationale' koers en werd berucht als spreekbuis van het annexionisme. De hyperpatriottische toon mocht dan sommige Vlamingen ergeren, toch was *Le XXe Siècle* in het begin van de oorlog niet anti-Vlaams. Pas begin 1916, na de eerste activistische agitaties, de affaire rond *De Vlaamsche Stem* en de onenigheid over de gebiedseisen in Nederland, opende de krant de aanval op de Vlaamsgezinden, ook op loyale flaminganten.

De nationalistische koers van *Le XXe Siècle* leidde tot een breuk tussen Neuray en enkele aandeelhouders. Neuray richtte in maart 1918 *La Nation belge* op. *Le XXe Siècle* bleef tijdens de oorlog verder verschijnen als weekblad, onder leiding van de abt Norbert Wallez. In november 1918 werd het opnieuw een dagblad, van nationalistische maar vooral van conservatief-katholieke signatuur. *Le XXe Siècle* verdween in 1940.

Het Vaderland, de Nederlandstalige tegenhanger van *Le XXe Siècle*, werd opgericht in Le Havre in augustus 1915 en verscheen vanaf augustus 1916 in Parijs. De krant stond onder leiding van **Leo de Paeuw**, chef van het burgerlijk kabinet van de Broqueville, en onder redactie van de Nederlander E.J.C. Kuyper. Na heroïsche ruzies met Neuray werden De Paeuw en Kuyper in 1916 ontslagen en vervangen door de volgzamere **Leo van Goethem**. Als spreekbuis van de Haverse passivisten (**passivisme**) bestreed *Het Vaderland* het **activisme** en wilde het de invloed aan het front van het flamingantisme, en van de krant *Ons Vaderland* (1914-1922) in het bijzonder, tegengaan. Na de oorlog verscheen het nog een tijdje in Brussel, tot de publicatie in 1919 werd gestaakt.

MARIA DE WAELE